

Recenze

Hanková, M., & Vávrová, S. (2016). *Partnerské vztahy očima mladých dospělých s vrozeným tělesným postižením*. Praha: Grada Publishing

Být „odlišný“ ještě neznamená být ve skutečnosti jiný. Tato věta autorek nás otevřenou cestou uvádí do intimního zákoutí partnerských vztahů a sexuality osob s vrozeným tělesným postižením. Může mít osoba závislá na pomoci druhých plnohodnotný vztah? Může s někým chodit? Může mít sex? Běžné věci jako je přátelství, životní partner, výchova dětí a další, jsou opředeny rouškou tajemství a předsudků způsobených dezinformacemi a mylnými postoji k dané problematice obecně. Přitom partnerské vztahy s lidmi s omezenou hybností mají svá pozitiva, a ta dokáží překonat všudypřítomné bariéry, které jsou v knize doloženy autentickými příběhy samotných osob s tělesným postižením participujících na výzkumu.

Předkládaná monografie dala vzniknout na základě osobní zkušenosti jedné z autorek, která se tak stává výraznou osobností na poli tabuizovaného tématu. Publikace je orientována na aktuální společenské téma a svým pojetím obohacuje

teoretickou základnu sociálně zaměřených oborů s úzkým přesahem do speciálně pedagogické oblasti s akcentem na diskutovanou oblast partnerských vztahů osob s vrozeným tělesným postižením. Publikace je určena zejména pro odborníky z oblasti pomáhajících profesí, čemuž odpovídá její struktura a vědecko-výzkumně orientovaný rámec, ovšem zároveň je svými jazykovými prostředky čitelná i pro laickou veřejnost a nutí tak čtenáře k úvahám.

Publikace je co do obsahu konzistentně a logicky členěna. Záměrem tří kapitol je ucelený náhled na problematiku partnerských vztahů a rodinného života jako hlavního prediktoru kvality života osob s vrozeným tělesným postižením. Teoretický rámec prezentuje zvolené téma v logicky strukturovaných kapitolách orientovaných na dílčí otázky výzkumu partnerských vztahů a s nimi souvisejícími aspekty, tj. tělesného postižení, na něž můžeme nahlížet jako na konfrontaci či výzvu; pojímat jej jako sociální kategorii v období mladé dospělosti s odrazem v partnerském a intimním životě.

První kapitola je postavena na poznatcích z oblasti somatopedie, přičemž akcent je kladen na specifika dětské mozkové obrny a spinální svalové atrofie. Zastřešující rámec nejen celé kapitoly, ale i dalších částí je prolínající se bio-psycho-sociální pojetí jedince s tělesným postižením. Hluběji je osvětlena problematika sebepřijetí jako oscilujícího prvku v životě jedince, konkrétněji se zaměřením na body image v psychologicko-sociálním kontextu. Ten se odráží nejen v přijetí sebe sama po stránce fyziologické, ale zejména v přijetí ze strany většinové společnosti. Po seznámení se s danou problematikou autorky plynule přechází do kapitoly druhé, věnující se současnému pojetí tělesného postižení jako sociální kategorie. Poutavou a srozumitelnou formou prezentují klíčové pojmy socializace a interpersonální vztahy. Autorky upozorňují na problematiku přístupu společnosti, míru tolerance k osobám s vrozeným tělesným postižením a následný odraz v celkovém obrazu soudobé společnosti. Mezi hlavní determinanty ovlivňujícími interpersonální vztahy spatřují vzhledem k nedostatečné informovanosti veřejnosti zejm. sklony ke generalizaci a šablonovitému posuzování osob s tělesným postižením. Poslední a svým pojetím i nejatraktivnějším oddílem teoretického rámce je třetí kapitola, jež se věnuje partnerským vztahům a intimnímu životu mladých dospělých s vrozeným tělesným postižením. Kapitola vychází z limitů, které doprovází partnerské vztahy osob s tělesným

postižením; vyvrací mýty spjaté s danou problematikou vztahující se zejména k sexuální oblasti a intimitě, přičemž je ukončena náhledem na manželství a rodičovství osob s tělesným postižením, k němuž většina partnerských vztahů spěje. Osobitou pozornost věnují autorky tabuizovanému tématu sexuální asistence a sexuálním pomůckám pro osoby s tělesným postižením jakožto kompenzaci plynoucí z deficitů daného postižení. Teoretická východiska této problematiky jsou vhodně doplněna ilustrovanými materiály z praxe tj. vyobrazením různých typů sexuálních poloh vhodných pro osoby s omezenou hybností a konkrétními pomůckami vhodnými nejen k párovému užití při pohlavním styku, které dokreslují celkový obraz a přináší zajímavé a poutavé čtení.

V poslední kapitole monografie autorky prezentují zásadní výsledky výzkumu uskutečněné na základě evaluace mladých osob s vrozeným tělesným postižením. Prostřednictvím dlouhodobého výzkumného šetření analyzují a prezentují autentické výpovědi 5 mladých dospělých s dětskou mozkovou obrnou a spinální svalovou atrofií k řešené problematice přátelství, intimity, partnerství. Výstupy z šetření jsou hodnoceny nejen z odborného hlediska, ale zároveň jsou pohledem do nitra člověka, který podává zcela otevřenou zpověď o svém životě. Veškeré výstupy daného šetření jsou v závěru diskutovány a stále nutí čtenáře, aby se zpětně vracel i k teoretickým východiskům předchozích kapitol. Celý text komplexně dokazuje erudovanost autorek v daném tématu s propojením praktických zkušeností.

Předkládaná publikace přehledně zpracovává vytyčenou oblast a poskytuje základní informační rámec řešené problematiky pro odborníky pomáhajících profesí, studenty humanitně orientovaných oborů i laickou veřejnost. Monografie je svým pojetím novým zdrojem poznání, otvírá diskusi na aktuální téma v kontextu současných intenzivně diskutovaných a veřejností reflektovaných témat, detabuizovaných tendencí a snah o zvýšení subjektivně pojímané kvality života jedince s vrozeným tělesným postižením.

Jana Kasáčková
Pedagogická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci